

Gili legt al 40 jaar zijn publiek in de luren (en ook nu met nieuwe show): “Uitbollen? Ik sta nu op mijn scherpst!”

Al meer dan 40 jaar zet mentalist Lieven Gheysen (61) zijn publiek op het verkeerde been. Ook nu nog, in zijn nieuwste show ‘*Raar, hé?*’, waarmee hij door Vlaanderen toert. *Gili* blijkt nog steeds niet aan relevantie ingeboet te hebben. Want charlatans, kwakzalvers en waarzeggers kregen de afgelopen jaren steeds vaker het gezelschap van online droefstoeters en samenzweringsaanhangers. “Ik heb volgens hen blijkbaar al die coronajaren gewerkt voor de big pharma. Allemaal goed en wel, maar naar wie moet ik nu mijn factuur sturen?”

Wie doorgaans wat het nieuws volgt, kijkt van niets meer op. Of denkt dat tenminste. Want Lieven *Gili* Gheysen bewijst al decennia dat we ons nog steeds makkelijk in de luren laten leggen. In *Raar, hé*, zijn negende zaalshow intussen, giet de voormalige Kortrijkzaan de leukste elementen uit zijn vorige shows in een gloednieuw jasje, waarbij magie en mentalisme hand in hand gaan met simpel boerenbedrog. Vooraleer we ons onderdompelen in de magie van een goed gesprek, stellen we heel bewust een droge vraag, waarover later meer.

Kun je ons wat inzicht geven in de fascinerende wereld van mentalisme en hoe je gedachtenlezen en andere verbazinwekkende vaardigheden hebt ontwikkeld?

“Wel, ik heb er toevallig een boekje over geschreven, waarin je 50 trucs voor beginners vindt. Ik ben begonnen als klassieke goochelaar en gaandeweg stak ik daar een telepathiestunt in. Ik had na een tijdje door dat de mensen het vooral daarover hadden. Anderzijds heb ik altijd wat de boot afgehouden om er meer mee te doen, omdat ik niet wilde dat mensen zouden denken dat ik echt paranormaal was. Tot ik de Brit Derren Brown zag, die op het podium altijd heel eerlijk was over zijn oneerlijkheid. Maar ik heb nog steeds mensen die mij achteraf zeggen dat ik vast niet alles vertel. Nu ja, ik laat mensen dan maar geloven wat ze willen geloven.”

Het is eventjes geleden dat we jou op een podium zagen...

“Ik ging in 2019 en 2020 wegblijven uit het theater, om mij voor te bereiden op een nieuwe show in 2021. Dat is iets anders uitgedraaid. Door de pandemie werd alles steeds meer opgeschoven in de zalen, dus heb ik mij voornamelijk gestort op de eventwereld van zodra het kon: bedrijfsfeesten, studiedagen, congressen... Het was volle bak.”

Had je schrik om terug te keren?

“Nink, godverdikke! (lacht) Het kon niet rap genoeg beginnen. Ik vroeg me wel af of de mensen nog zouden weten wie *Gili* is, maar dat bleek al snel goed mee te vallen. Ik ben dan ook heel content als ik die uitverkochte theaterzalen zie. Dat is echt mijn biotoop.”

Je blaast oude stukken nieuw leven in in je show. Hoe was dat om terug te kijken? Confronterend?

“Er is niets zo ambetant als naar jezelf kijken. Niet tof, maar je moet het doen. Bovendien is het niet belangrijk wat je doet op het podium, maar wel wat het publiek ervan vindt. Het is wel niet simpel: in Vlaanderen verwacht men dat je jezelf constant heruitvindt. Eenmaal je de show echt in de vingers hebt, mag je helemaal opnieuw beginnen.”

Maar het publiek lust het blijkbaar wel nog altijd.

“Mensen vinden het tof als ik bepaalde zaken ontkracht. Iedereen is vrij om te denken wat hij wil, maar wil je in een leugen leven? Zoals in The Matrix : de blauwe of de rode pil pakken? De illusie dat ik daar echt een verschil in maak, heb ik al lang opgegeven want het blijft vechten tegen de bierkaai. Maar sporadisch komt er iemand na een show getuigen en denk ik: ah oké, ik heb er toch een paar gered uit de klauwen van de paranormale business .”

Is die nog zo groot als vroeger?

“Ze bevinden zich onder de radar. Maar die beurzen, waar ze briel en bullshit verkopen, gaan nog altijd door, ja. Vroeger kon ik daar nog langsgaan, nu ik een bekende kop heb niet meer. Ik breng te veel negatieve energie binnen. (lacht) Maar vergis je niet, het is nog altijd een miljoenenbusiness. Er zijn nog steeds veel mensen die zich laten vangen. Zelfs de slimste koppen trappen er ook in.”

Dat werd ook duidelijk sinds de coronaperiode. Veel mensen verloren zichzelf in allerlei complottheorieën.

“Ik heb hopen bagger op mijn nek gekregen. Ik werd gevraagd om een van de boegbeelden te worden voor de vaccinatiecampagne in Kortrijk. En toen was het spel vertrokken. Opeens werkte ik zagezegd voor de big pharma. Ik werk zagezegd al vier jaar voor die mannen, maar ik heb nog gene frank gezien. Aan wie moet ik nu begot factureren?” (lacht)

We doen er lacherig over, maar onderhuids zijn veel mensen bang. Online vinden ze vaak zaken om dat te kanaliseren.

“En dat wordt allemaal gevoed door die algoritmes. Alles van de overheid was opeens bedrog. Jullie journalisten zaten plots ook mee in het complot en opeens was ook de wetenschap allemaal manipulatie. Iemand beweerde zelfs dat hij zichzelf al zes maanden aan het vervolmaken was in de virologie via Facebook, en dat hij wist waarover hij praatte. Tja... En als je bewijzen vraagt, zeggen ze dan dat er geen bewijzen zijn want het is een complot. Ja, zo blijf je bezig, hé.”

Het klinkt als een dankbaar onderwerp voor een show...

“Ik zou het eerder beangstigend dan dankbaar noemen, zeker als je ziet hoe makkelijk je mensen kunt leiden en misleiden.”

Frustrerend?

“Nee, omdat ik intussen weet dat het geen zin heeft om je daarin druk te maken. Het is beklemmend om te zien hoe die sociale media werken. Al doen de heren en dames van de politiek ook wel hun best.”

Ben je zelf iemand die makkelijk in de luren kan gelegd worden?

“Iedereen kan misleid worden. Ik ook, ja. Als iemand met een zekere autoriteit iets zegt, geloof je die mens omdat hij weet waarover hij praat. Maar als die leugens vertelt, ga je daar ook in mee. We zijn allemaal vatbaar. Kijk maar naar wat er allemaal gebeurt op vlak van deepfake en artificiële intelligentie.”

Wat me naadloos terugbrengt naar mijn eerste vraag. Die vraag werd opgesteld door ChatGPT (een chatbot met kunstmatige intelligentie).

“Ah? Het openingswoord van mijn boekje werd ook zo geschreven. (grijnst) Ik had dat programma de opdracht gegeven om een inleiding te schrijven voor een boek over mentalisme voor dummies. We hebben dat er integraal ingezet, met de nodige duiding natuurlijk.”

Wat me opviel aan ChatGPT, is dat het meteen koos voor een clichévraag, waar een doorsnee journalist doorgaans begint met de belangrijkste vraag: hoe gaat het?

“Dat interesseert het programma niet. Die technologie moet je gebruiken voor wat het waard is, zo simpel is het. Er zitten daar zeer bruikbare dingen bij, in die nieuwe technologieën, maar zoals alles kan het ook misbruikt worden. Hoe lang zal het duren voor er een speech van een premier op tv verschijnt die niet echt is, maar rellen – of erger: oorlog – veroorzaakt?”

Ondertussen komen mensen naar jou kijken, terwijl ze weten dat ze bedrogen worden. Om in thema te blijven: *raar, hé?*

“De mensen vinden dat geestig. Ze wéten dat ze erin zullen trappen en dat ik af en toe een tipje van de sluier licht. Dat marcheert.”

Maar het maakt je niet cynisch?

“Soms. Maar ik haal dan weer plezier uit mijn shows. Als je de mensen enerzijds verbaast en aan de andere kant laat lachen, dan is dat geestig.”

Mag ik vragen of je gelovig bent?

“Geweest. Ik ben gedoopt, deed mijn communies, zat in het katholiek onderwijs... Maar met verouderen, denk je: wat als God echt zou bestaan? Als je kijkt naar kindjes die kanker krijgen of sterven in Gaza, dan kan dat toch niet. Maar dan zeggen ze dat je het lijden moet ondergaan in het goddelijke licht. My ass. Zonder pijn is het ook goed voor mij. Dus nee, niet meer. In die zin ben ik zelfs al gestraft geweest door God. Ik speelde ooit in een kerk in Ardoorie, met achter mij een groot doek van Jezus die me scheef aankeek. Waarschijnlijk omdat ik meer volk trok dan hij. In mijn act zat een bowlingbal die in de coulissen moest rollen, maar die rolde van het podium recht op een marmeren trap waar een gigantisch stuk uit was. Je ziet: God straft onmiddellijk.” (grijnst)

De ophef rond de Canvasreeks ‘Godvergeten’ heeft aangetoond hoeveel manipulerende charlatans er nog zijn.

“Dat soort mensen noem ik geen charlatans. Er zijn andere termen, die ik hier niet wil uitspreken. Ik heb de reeks niet gezien. Ik heb het zelf twee keer meegemaakt in Don Bosco. De eerste godsdienstleraar had aan mij gezeten, gelukkig enkel wrijvend over mijn rug. Ik heb dat thuis meteen verteld. Toen kwam er een andere godsdienstleraar, en die had de fout gemaakt door een kind te ambeteren wiens vader bij de BOB (de vroegere Bewakings- en opsporingsbrigade, red.) zat. Dat zijn psychopaten die manipuleren: flatteren, complimentjes geven en dan: bam. Zonder te beseffen wat ze aanrichten.”

Het maakt de mensen nog kwader, zeker op sociale media.

“Waar iedereen ongehinderd, zonder enige kennis van zaken, maar zijn of haar mening kan spuien. Vroeger hoorde je dat aan de hoek van de toog en bleef dat daar. Nu wordt het overal wereldkundig gemaakt. En hoe groter je mond, hoe meer likes en aandacht. Echt, ik denk dat ik na die affiche voor die vaccinatiecampagne wel duizend mails heb gekregen.”

Naar iets vrolijkers dan maar: een carrière van 40 jaar, wat doet dat met een mens?

“Eigenlijk dateert mijn eerste optreden al van het vierde studiejaar, bij zuster Gerda. Mijn eerste officiële optreden kwam er tijdens de week van de jeugd in het parochiaal centrum in Bissegem. Vanaf toen is het niet meer gestopt. Even lag het stil toen ik de richting Ergotherapie volgde, maar in 1992 heb ik me er volledig op toegespitst. Ik werkte toen nog in het OCMW en mijn ouders verklaarden mij gek. Ik had een huis gekocht en was alleenstaand. Moest ik mijn dromen laten schieten voor een hoop stenen, zei ik bij mezelf. En weg was ik. Met dat mentalisme voelde ik dat ik echt mijn ding had gevonden. En dat werkt nog altijd. Terwijl ik maar twee dingen kan: jij denkt iets en ik weet wat het is, of jij doet iets en ik wist dat je het ging doen. En daar eindeloos veel variaties op bedenken. En in wat ik doe, ben ik de beste geworden. Euh, zegt hij bescheiden.” lacht)

Zijn er nog zaken die op je verlanglijstje staan?

“Ik zou niet weten wat. Ik heb zelfs mijn kans gewaagd in Parijs. Dat liep goed, maar toen brak de pandemie uit. Ik heb zowat overal gezeten, maar ik hoef niet zozeer meer te reizen. Als ik 's avonds naar huis kan, ben ik al een gelukkige mens. Maar in het voorjaar mocht ik vijf dagen mee in de Orient Express, van Istanbul naar Parijs. Dat was echt een van de tofste dingen die ik ooit al mocht doen. Mijn vrouw en ik zijn opgestapt in Boekarest en daar werden we honderd jaar terug in de tijd gekatapulteerd. Lekker eten, een heel tof en dankbaar publiek... echt heel geestig om te doen.”

Vorig jaar werd je zestig. Had je daar moeite mee?

“Ik vond dat niet tof, nee. Ik had last van pijn in mijn onderrug. Mijn dokter zei: als het maar op drie plekken pijn doet als je opstaat als zesitger, dan is het een goeie dag. (lacht) Maar ik ben nog niet van plan om uit te bollen, nee. Ik hoop dat mijn vrienden het op tijd aangeven wanneer het gênant wordt op een podium. Maar ik vind dat ik nu op mijn scherpst sta, ik heb nu de beste show uit de hele reeks. En voor mijn onderrug ga ik nu golfen. Een paar keer per week, hier in Gent of bij mijn schoonbroer in Ieper. Ik haal mijn stappen, speel een spelletje en zit in het groen. Heerlijk.”

Bert Vanden Berghe